



Załącznik do Uchwały
Nr
Rady Gminy Kłodzko
z dnia 2021 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2021

Rozdział I

Postanowienia ogólne:

§1

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021, zwany dalej Programem, określa gminną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Z uwagi na częste połączenie problemów alkoholowych, przemocy w rodzinie oraz zażywania środków psychoaktywnych, niniejszy Program został rozszerzony o zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o zdrowiu publicznym i celach zawartych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu:

- zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożycia tych napojów,
- przeciwdziałanie powstawaniu oraz usuwanie następstw nadużywania alkoholu,
- oddziaływanie na osoby nadużywające alkohol,
- udzielanie pomocy ich rodzinom.

Alkohol jest legalnym towarem rynkowym i powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne zwłaszcza spożywany w nadmiernych ilościach. Alkohol jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który przez regulacje prawne wpływa na minimalizowanie powstawania szkód.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii również wymienia katalog zadań, za realizację których odpowiedzialna staje się gmina. Skupiają się one wokół szeroko rozumianej pomocy osobom

uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem oraz ich rodzin, a także profilaktyce adresowanej do różnych grup wiekowych, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

W Gminie Kłodzko realizacja tych zadań odbywa się na podstawie jednego wspólnego programu, zawierającego zadania z obu ustaw tj. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277) oraz Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Kłodzko stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2025 (przyjętej Uchwałą Rady Gminy Kłodzko z dnia 30 października 2014 Nr 553/VI/2014).

W programie zostały uwzględnione cele operacyjne, dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Umieszczenie zadań wynikających z odrębnych ustaw w jednym programie wynika przede wszystkim z faktu, że do większości z nich można zaproponować zbieżne działania profilaktyczne, nierzadko tożsame oraz to, że zadania do realizacji wynikające z tych ustaw mogą być finansowane z tych samych środków.

Ustawodawca wskazał gminom główne źródło pozyskania środków finansowych na realizację wskazanych zadań własnych. Jest to tzw. fundusz alkoholowy, czyli dochód gminy pochodzący z opłat za korzystanie z zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych i nie może być przeznaczony na inne cele. Oznacza to, że środki pochodzące z tych opłat, są ściśle powiązane z realizacją gminnego programu i nie mogą być przeznaczone na inne zadania, nie związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii. Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w poniższym programie są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych.

Podstawowym założeniem Programu jest:

- promocja zdrowia;
- zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zjawisk narkomanii;
- skuteczna ochrona rodzin przed przemocą,
- zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

Tworzenie wspólnego programu dla powyższych działań jest uzasadnione, ponieważ wskazane zadania są zbieżne oraz skierowane co do zasady do tych samych adresatów.

§ 2

W zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi nadrzędnym celem w społeczności gminnej jest promocja zdrowia poprzez zmniejszenie liczby osób uzależnionych i nadużywających alkoholu. Należy uświadomić mieszkańcom Gminy, skutki jakie niesie ze sobą uzależnienie. Celem priorytetowym jest wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia poprzez zwiększenie ilości osób podejmujących leczenie we wczesnej fazie choroby alkoholowej. Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169), oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

§ 3

Uzależnienie oraz nadużywanie alkoholu są jednymi z zasadniczych problemów zdrowotnych w naszym kraju. Jest to problem tym poważniejszy, że większość osób nadużywających czy uzależnionych nie chce podejmować leczenia oraz nie jest świadoma, że już dawno przekroczyła próg nieszkodliwego używania substancji. Poprzez ryzykowne spożywanie alkoholu rozumie się picie alkoholu w nadmiernych ilościach, jednorazowo i w określonym przedziale czasu, niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia nie zostanie zmieniony. Problemy alkoholowe, podobnie jak inne problemy społeczne znajdują się w centrum uwagi wielu służb i instytucji, ma to szczególne znaczenie w okresie pandemii Covid-19. Zgodnie z rekomendacją Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku w okresie pandemii Covid-19, niniejszy program zakłada również możliwość zapewnienia osobom doznającym przemocy (dorosłym i dzieciom) utrzymywania kontaktu z profesjonalistami, także z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych. Pobyt rodziny w kwarantannie często staje się czynnikiem ryzyka nasilenia przemocy w rodzinie, a ograniczony kontakt ze środowiskiem zewnętrznym ogranicza swobodę wypowiedzi osób doznających przemocy i tym samym utrudnia skuteczne poszukiwanie pomocy. Z danych działającego na zlecenie PARPA Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” wynika, że w czasie trwania pandemii Covid-19 prawie czterokrotnie zwiększyła się liczba e-maili w sprawach związanych z przemocą w rodzinie. Warto też pamiętać, że Ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, wprowadza uprawnienie dla Policji i Żandarmerii Wojskowej do wydania wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie nakazu natychmiastowego opuszczenia mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Rozwiązanie to ma służyć skuteczniejszej ochronie osób doznających przemocy w rodzinie.

Program zakłada kontynuowanie dotychczasowych działań z zakresu profilaktyki uzależnień, rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, co warunkuje skuteczność i ciągłość podejmowanych działań.

§ 4

W działaniach profilaktycznych zwraca się szczególną uwagę na młodzież używającą alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Wyniki najnowszych ogólnopolskich badań, zrealizowanych w 2019 roku przez Instytut Psychiatrii i Neurologii na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, wskazują, że chociaż raz w ciągu całego swojego życia alkohol spożywało 84% uczniów w wieku 15-16 lat i 96% uczniów w wieku 17-18 lat. Porównanie wyników badania z 2019 r. z wynikami wcześniejszych badań wskazuje na trend spadkowy rozpowszechnienia picia w młodszej grupie badanych zapoczątkowany w 2007 r. Wcześniej obserwowano tendencję wzrostową.

Programy terapii dla młodzieży nie mogą opierać się na tych samych założeniach, co programy terapii dla osób dorosłych, tym bardziej, że większość pijących alkohol czy biorących narkotyki młodych ludzi nie jest uzależniona.

Młodzież wymaga innego podejścia, uwzględnienia w profilaktyce faktu używania różnych substancji psychoaktywnych, specyfiki wieku rozwojowego, konstruktywnego zagospodarowania wolnego czasu, uczestniczenia w grupach rówieśniczych. Rozwiązywanie problemów społecznych zarówno wśród dorosłych, jak i młodzieży oraz podejmowanie działań zapobiegających ich występowaniu, jest jednym z najważniejszych zadań każdej gminy. Uznając życie obywateli za niezbędny warunek moralnego i materialnego dobra społeczności gminnej, organy gminy są obowiązane podejmować działania zmierzające do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożycia, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Głównym celem przedstawionego programu jest ograniczenie picia alkoholu przez osoby niepełnoletnie. Szczególnie istotna wydaje się również problematyka przemocy oraz używania innych substancji psychoaktywnych. Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w poniższym programie są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych. Doświadczenia zdobyte podczas dotychczasowej realizacji pozwalają na dokładniejsze poznanie potrzeb w lokalnym środowisku.

§ 5

1. Program jest koordynowany za pośrednictwem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Za realizację Programu oraz koordynację prac Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odpowiada Koordynator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
3. Skuteczna realizacja tego programu opiera się na współpracy z poniżej wymienionymi instytucjami:
 - 1) Ośrodkiem Pomocy Społecznej Gminy Kłodzko,
 - 2) Poradnią Odwykową w Kłodzku,
 - 3) Policją,
 - 4) Kuratorami sądowymi,
 - 5) Samorządem gminnym,
 - 6) Organizacjami i stowarzyszeniami pozarządowymi działającymi na terenie gminy Kłodzko,
 - 7) Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
 - 8) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.
 - 9) Gabinetem Psychologicznym

§ 6

Diagnoza dotycząca problemów alkoholowych w Gminie Kłodzko

Liczba mieszkańców w Gminie Kłodzko na dzień 31.10.2020 r. wynosiła 16 985 mieszkańców. Rada Gminy Kłodzko dnia 15.06.2018 r. zgodnie z obowiązującymi przepisami po zasięgnięciu opinii jednostek pomocniczych gminy podjęła Uchwałę Nr 452/VII/2018 w sprawie

maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Kłodzko, w sprawie zasad usytuowania na terenie Gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w Gminie Kłodzko. W uchwale tej dokonano rozbicia na poszczególne rodzaje napojów alkoholowych. W sumie maksymalną liczbą zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży określono na 60 zezwoleń, natomiast maksymalną liczbą zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży określono na 20-40 zezwoleń.

W uchwale tej wskazano, że „punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 20 m od obiektów chronionych” oraz „punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 30 m od obiektów chronionych tj.

- a) szkół i przedszkoli,
- b) obiektów kultu religijnego z wyłączeniem kapliczek i krzyży przydrożnych,
- c) obiektów sportowych,
- d) zakładów opieki zdrowotnej

Odległość ta mierzona będzie najkrótszą drogą wzdłuż ciągów komunikacyjnych od drzwi wejściowych obiektów chronionych do drzwi wejściowych miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży”.

Diagnostując skalę problemu alkoholowego w Gminie Kłodzko ustalono, że Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od 01 stycznia 2019 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. rozpatrzyła 108 spraw, w ramach których złożono 5 wniosków o wydanie postanowienia o przymusowe leczenie odwykowe, pozostawiono do rozpatrzenia przy kolejnym wniosku 15 osób (osoby skierowane po raz pierwszy na komisję), 6 osób podjęło terapię w Poradni Odwykowej w Kłodzku w systemie terapii niestacjonarnej, 3 osoby podjęły terapię indywidualną, dobrowolną w Ząbkowicach Śląskich i Kłodzku, półroczny okres obserwacji zastosowano wobec 22 osób zgłoszonych na komisję. W jednym przypadku biegli nie stwierdzili uzależnienia, 2 osoby zostały skierowane do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kłodzku w celu uzyskania wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego. Natomiast w roku 2020 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych rozpatrzyła 162 sprawy, w ramach których złożono 18 wniosków do biegłych sądowych o wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia, skierowano 8 wniosków do Sądu Rejonowego w Kłodzku o wydanie postanowienie podjęcia przymusowego leczenia, zobowiązano 12 osób do podjęcia terapii w Poradni Odwykowej w Kłodzku i 4 osoby do podjęcia terapii psychologicznej w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Kłodzku.

Należy zaznaczyć, że w okresie od 12 marca do 30 czerwca 2020 r. w trakcie wprowadzonych obostrzeń w związku z rozprzestrzenianiem się COVID- 19 do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 40 wniosków o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkoholu. Głównie z Policji i Zespołu Interdyscyplinarnego, co wskazuje na zwiększenie zjawiska przemocy w rodzinach, głównie z problemami alkoholowymi. Sytuacja pandemii spowodowała zwiększenie stresu i lęku, bezrobocie, a także ograniczyła kontakt społeczny, co sprzyjało wzrostowi spożycia alkoholu.

Ze względu na COVID-19 od marca do czerwca 2020 r. poradnia zwiesiła działalność

przyjmowania pacjentów. Pacjenci korzystali z porad teleinformatycznych. Do końca czerwca udzielono 577 porad terapeutycznych. Od stycznia do marca 30 osób korzystało z zajęć w Podstawowym Programie Terapii uzależnień, 27 osób w Programie Zapobiegania Nawrotom Choroby oraz 10 osób w programie pogłębionym. Z terenu Gminy Kłodzko -23 osoby podjęły leczenie. Ważną informacją jest fakt, iż w trakcie pandemii koronawirusa COVID-19 w zaostrzonym okresie restrykcji zapobiegania rozprzestrzeniania się wirusa do GKRPA w drugiej połowie roku 2020 skierowano 95 osób na komisję (w samym miesiącu grudniu 2020 r. wpłynęło 24 wnioski) z Policji i OPS Gminy Kłodzko, co potwierdza, iż zjawisko nadużywania alkoholu i przemocy w rodzinach znacznie wzrosło.

Analiza realizacji zadania w zakresie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu w latach 2015-2020:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób kierowanych na komisję	116	94	130	106	108	162
Dobrowolne podjęcie terapii w Poradni	10	11	12	8	6	12
Dobrowolne podjęcie terapii indywidualnej lub zamkniętej	6	5	4	7	3	16
Skierowanie na terapię z psychologiem	18	16	15	17	2	4
Wnioski o wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia	8	10	16	10	9	18
Wnioski skierowane do Sądu o przymusowe leczenie odwykowe	4	7	6	11	5	8

Z analizy danych wynika, że zjawisko osób nadużywających alkoholu na terenie Gminy Kłodzko zgłaszanych na komisję w roku 2020 wzrosła o 50 % w stosunku do roku 2019. Dobrowolne podjęcie terapii odwykowej w systemie niestacjonarnym w poradni odwykowej w Kłodzku w 2020 r. wzrosło o 100% w stosunku do 2019 roku. Osób chętnych do udziału w terapii indywidualnej wzrosło ponad pięciokrotnie w 2020 roku w porównaniu z rokiem 2019. Liczba wniosków o wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia przez biegłych wzrosła o 100% w stosunku do 2019 r. Natomiast liczba wniosków, dotycząca kierowania osób uzależnionych od alkoholu o przymusowe leczenie przez sąd wzrosła o 60 % w stosunku do 2019 roku.

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia ludzi. Większe ryzyko niesie za sobą tylko palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze.

Problem nadużywania alkoholu często wiąże się z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie (przemocy fizycznej, psychicznej bądź ekonomicznej). Z wywiadu przeprowadzonego z pracownikami socjalnymi, członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członkami Zespołu Interdyscyplinarnego i dzielnicowymi wynika, że część dorosłych mieszkańców gminy nie dostrzega negatywnych skutków problemu społecznego jakim jest uzależnienie od alkoholu. Osoby dorosłe nie chcą poddawać się dobrowolnemu leczeniu odwykowemu. Znaczącą część działań podejmowanych w ramach gminnego programu to zadania profilaktyki uniwersalnej, których adresatami są dzieci uczęszczające do szkół, dla których Gmina Kłodzko jest organem prowadzącym. Na terenie gminy funkcjonują

sześć szkół podstawowych. Każda placówka oświatowa na terenie gminy realizuje własny program profilaktyczny. W ramach współpracy z GKRPA część działań realizowanych w szkołach opłacana jest ze środków zabezpieczonych w budżecie niniejszego programu.

W 2019 roku przeprowadzono badanie rozmiaru problemów społecznych na terenie Gminy Kłodzko. Badano między innymi zagadnienia związane z alkoholem, papierosami i substancjami psychoaktywnymi w postaci przeprowadzonej ankiety „Moja wiedza na temat używek”

Dla zapewnienia reprezentatywności badanej populacji zbadano relatywnie dużą próbkę osób dorosłych - 195 osób zamieszkujących na terenie Gminy Kłodzko oraz 201 młodzieży uczącej się w szkołach podstawowych z terenu gminy co łącznie stanowi 396 osób.

Po analizie zebranych danych sformułowano kilkanaście wniosków, z których najważniejsze to:

- 1) alkohol jest najbardziej popularną używką w populacji badanych uczniów z terenu Gminy Kłodzko, im starsza młodzież, tym częściej deklaruje kontakt z alkoholem;
- 2) zjawisko rozpowszechnienia picia alkoholu rozpoczyna się już w wieku 12-15 lat;
- 3) 53,7 % badanej młodzieży ma za sobą pierwszy kontakt z alkoholem;
- 4) problem kontaktów badanych dzieci i młodzieży z nikotyną nie jest znacząco rozpowszechniony, 69,1 % ankietowanych nie sięgało jeszcze po papierosy;
- 5) młodzi ludzie rozpoczynają kontakt z nikotyną już w wieku 11 i 12 lat i mniej, 22,8 % badanej młodzieży przyznaje się do palenia papierosów, podając przyczynę „bo taka jest moda”;
- 6) ze wszystkich 201 młodych ludzi przebadanych 5,9 % deklaruje przyjmowanie środków uzależniających tj. marihuany, haszyszu, LSD, amfetaminy i innych środków psychoaktywnych;
- 7) badana młodzież sięga po alkohol, aby zaimponować w środowisku, z powodów osobistych i rodzinnych;
- 8) zażywają dopalaczy, narkotyków z powodu stresu oraz trudności w nauce i aby zaimponować w środowisku rówieśników;
- 9) młodzież najczęściej sięga po alkohol i narkotyki na dyskotekach, w chwili bezradności, natomiast po papierosy na spotkaniach z rówieśnikami i głównie na przerwach w szkole;
- 10) młodzi ludzie zdecydowanie mają świadomość, że można uzależnić się od alkoholu i narkotyków, nie zgadzają się ze stwierdzeniem, że „alkohol pomaga w trudnych sytuacjach”;
- 11) uważają, że nie wolno zalegalizować narkotyków oraz że palenie papierosów ma szkodliwy wpływ na zdrowie, nie zgadzają się z faktem, że warto spróbować, jak działają narkotyki.

Należy stwierdzić, że młodzież z terenu Gminy Kłodzko jest świadoma skutków wynikających z zażywania alkoholu, papierosów i narkotyków. Działania profilaktyczne prowadzone w ramach gminnego programu profilaktyki uzależnień mogą przynieść ogromne rezultaty.

Wracając do diagnozy przeprowadzonej na terenie Gminy Kłodzko z osobami dorosłymi na podstawie przeprowadzonej ankiety pt. „Ankieta dla dorosłych” wnioski są następujące:

- 1) zdecydowana część mieszkańców Gminy Kłodzko ocenia problemy alkoholowe i narkotykowe jako powszechnie występujące i poważne, wymieniając je w grupie najważniejszych lub bardzo ważnych problemów społecznych na gruncie lokalnym;

- 2) zdaniem mieszkańców gminy Kłodzko skala zjawiska osób pijących i widywanych w stanie nietrzeźwym jest większa, natomiast osób pijących w pracy skala problemu jest mniejsza;
- 3) ponad połowa przebadanych mieszkańców tj. 53,3 % oświadcza, że bardzo rzadko i okazjonalnie spożywają alkohol; 16,9 % deklaruje abstynencję; 9,2 % pije alkohol kilka razy w tygodniu, a 20,5 % kilka razy w miesiącu;
- 4) ponad połowa respondentów twierdzi, że w obecnym czasie pije się więcej alkoholi wysokoprocentowych, a picie alkoholu przez dzieci i młodzież do 18 roku życia jest większa niż 10 lat temu;
- 5) mieszkańcy Gminy Kłodzko w większości tj. 64,1 % ankietowanych wie, gdzie należy szukać pomocy w przypadku problemów alkoholowych, natomiast 16,9 % nie wie, gdzie można zwrócić się o pomoc w/s uzależnień;
- 6) mieszkańcy gminy są w pełni świadomi, jakie zagrożenie niesie ze sobą spożywanie alkoholu; głównie wskazując na problemy w rodzinie, choroby a w efekcie śmierć, problemy w pracy i uzależnienie.

Otrzymane dane statystyczne stanowią bardzo ważny punkt odniesienia dla planowanych działań profilaktycznych. Należy pamiętać o tym, że pomocy i dostarczania specjalistycznej wiedzy na temat uzależnień wymagają nie tylko dzieci oraz młodzież, ale także często ich rodzice, osoby dorosłe. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki spożywania alkoholu czy substancji o niewiadomym składzie, ale przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktowymi. Pomagać to również podejmować działania polegające na kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, uczyć umiejętności mówienia „nie” wszelkim używkom, w przypadku presji otoczenia.

§ 7

Adresaci programu

Program adresowany jest głównie do:

- 1) dzieci i młodzieży,
- 2) dorosłych mieszkańców Gminy Kłodzko
- 3) kadry pedagogicznej szkół,
- 4) sprzedawców napojów alkoholowych,
- 5) organizacji pozarządowych,
- 6) osób uzależnionych, pijących ryzykownie i ich rodzin,
- 7) lokalnych instytucji współpracujących w szeroko rozumianych obszarach problemowych ujętych w niniejszym programie.

Rozdział II

Zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, i sposoby ich wykonania.

§ 8

Na podstawie Narodowego Programu Zdrowia zawartego na lata 2016-2020 Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

na rok 2021 obejmuje promocję zdrowia. Zgodnie z koncepcją Narodowego Programu Zdrowia w ramach profilaktyki uniwersalnej rozumie się profilaktykę ukierunkowaną na całą populację, poprzez działania profilaktyczne adresowane do całych grup bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji lub uzależnień behawioralnych.

Edukacja zdrowotna i zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla uzależnionych od alkoholu i narkomanii i osób zagrożonych uzależnieniem realizowane jest przez:

- 1) rozwijanie systemu kształcenia, doskonalenia zawodowego i odpowiedzialności zawodowej specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia,
- 2) współpracę z poradniami odwykowymi i współudział w finansowaniu działań terapeutycznych prowadzonych w placówce odwykowej,
- 3) informowanie osób uzależnionych o istniejących placówkach ambulatoryjnych i ośrodkach terapeutycznych,
- 4) pomoc osobom uzależnionym w szybkim podjęciu leczenia (kierowanie, edukacja, wspieranie psychiczne, porady prawne, praca socjalna),
- 5) wnioskowanie o leczenie przymusowe na podstawie zgromadzonej dokumentacji, danych z Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Prokuratury, Centrum Integracji Społecznej,
- 6) opłacanie kosztów powołania biegłych sądowych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu – psychologa oraz psychiatry,
- 7) wspieranie i współfinansowanie zatrudnienia socjalnego Centrum Integracji Społecznej Gminy Kłodzko
- 8) współpracę z gabinetem psychologicznym, organizowanie i finansowanie działań poprzez tworzenie grup terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych z terenu Gminy Kłodzko zgłaszanych przez komisję alkoholową oraz Zespół Interdyscyplinarny

§ 9

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie realizowane jest przez:

- 1) dofinansowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin, w których występują problemy alkoholowe i przemoc rodzinna,
- 2) dofinansowanie wypoczynku zimowego, letniego dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, przemocą w rodzinie oraz innych form „wspólnej zabawy” celem propagowania zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży,
- 3) podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemami alkoholowymi w myśl NPZ
- 4) udział pedagogów, nauczycieli, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członków zespołów interdyscyplinarnych w szkoleniach, seminariach i konferencjach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- 5) współpracę ze szkołami poprzez współrealizację i finansowanie szkolnych programów profilaktyki, przemocy w rodzinie skierowanych do uczniów, nauczycieli i rodziców. Współpraca m.in. ze szkołami ponadpodstawowymi przy realizacji szkolnych programów profilaktyki zawierających treści dotyczących profilaktyki uzależnień od nikotyny, alkoholu i narkotyków; profilaktyki AIDS/HIV, przeciwdziałania autoagresji, agresji i przemocy; pogłębiania wiedzy o sektach i metodach ich działania. Programy profilaktyki, pomagają uczniom w kształtowaniu właściwych postaw wobec własnego zdrowia, tworząc warunki do zdobywania wiedzy oraz umiejętności przeciwdziałania czynnikom zagrażającym zdrowiu i bezpieczeństwu. Pomagają chronić przed autoagresją i przemocą od innych. Uczą zdrowych sposobów radzenia sobie z trudnymi uczuciami i emocjami,
- 6) stałą współpracę z Policją, Ośrodkami Pomocy Społecznej, szkołami, przedstawicielami służby zdrowia, przedstawicielami oświaty, wymiaru sprawiedliwości, Centrum Integracji Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym Gminy Kłodzko poprzez organizowanie narad, konferencji, spotkań służących poznaniu kompetencji i doświadczeń tych służb w zakresie pomocy rodzinom z problemem alkoholowym i przemocą,
- 7) podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia,
- 8) upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym poprzez kampanie przemocy w myśl NPZ,
- 9) rozwój działań służących wdrożeniu procedury „Niebieskiej Karty” do praktyk gminnej komisji poprzez organizowanie cyklicznych szkoleń i narad na temat procedury „Niebieskiej Karty” i zjawiska przemocy w rodzinie.

§ 10

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach opiekuńczo-wychowawczych realizowane jest poprzez:

- 1) prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież zgodnie z NPZ,
- 2) prowadzenie zajęć sportowych tenisa stołowego dla dzieci i młodzieży w ramach promocji „Trzeźwego życia”,
- 3) wspieranie działań profilaktycznych polegających na organizowaniu lokalnych imprez profilaktycznych i o charakterze rozrywkowym, sportowym itp. dla dzieci i młodzieży, w tym organizowanie i współfinansowanie szkolnych imprez sportowych,
- 4) wyposażenie nowopowstałych świetlic oraz nadzór nad działalnością istniejących świetlic środowiskowych oraz bibliotek na terenie Gminy Kłodzko,
- 5) nawiązywanie współpracy z policją w celu zwiększenia liczby kontroli kierowców pod względem trzeźwości oraz prowadzenie edukacji z wykorzystaniem materiałów informacyjnych i edukacyjnych poprzez pokrycie kosztów zakupu alkomatów lub ich modernizacji.

§ 11

Wspomaganie działalności instytucji stowarzyszeń, organizacji pozarządowych osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych realizowane jest poprzez:

- 1) wspieranie materialne i organizacyjne podmiotów i organizacji zajmujących się problematyką profilaktyki alkoholowej, w tym kontynuowanie współpracy z Gminą Miejską Kłodzko oraz Gminą Polanica Zdrój w zakresie współfinansowania Poradni Odwykowej w Kłodzku,
- 2) wspomaganie organizacji społecznych, sportowych, kościelnych, szkolnych propagujących w swoich programach profilaktykę alkoholową i narkomanii,
- 3) zakup pomocy naukowych, książek oraz materiałów edukacyjno-informacyjnych przeznaczonych dla szkół i bibliotek.

§ 12

Podejmowanie działań w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi poprzez:

- 1) prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia poprzez szkolenia dla sprzedawców w myśl NPZ,
- 2) zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, reklamy i promocji oraz spożywania napojów alkoholowych, zawartego w NPZ,
- 3) kontrolę obiektów handlu detalicznego i zakładów gastronomicznych w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, lub niepełnoletnim jak również na kredyt lub pod zastaw,
- 4) występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach sądowych związanych z nadużywaniem napojów alkoholowych jak również z nieprzestrzeganiem ustawy w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 5) szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania przepisów zawartych w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2019, poz. 2277 ze zm.), a w szczególności przestrzegania art. 15 w/w ustawy.

§ 13

Stała współpraca z Komendą Powiatową Policji w Kłodzku na rzecz pomocy rodzinom, w których występuje problem nałogu oraz ścisła współpraca z pedagogami szkolnymi i pracownikami socjalnymi Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Kłodzko w zakresie wczesnego wykrywania zjawisk przemocy w rodzinie.

§ 14

Ważną rolę w pomocy rodzinom z problemem alkoholowym oraz rodzinom dysfunkcyjnym spełnia Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do której zadań należy:

- 1) podejmowanie działań interwencyjnych mobilizujących osoby uzależnione od alkoholu do podejmowania leczenia dobrowolnego:
 - a) przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu,
 - b) motywowanie osób zgłoszonych do Komisji do podjęcia leczenia odwykowego.

- 2) kierowanie na terapię psychologiczną oraz na badania psychologiczne i psychiatryczne osób, wobec których wszczęto postępowanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- 3) kierowanie wniosków do Sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie leczenia odwykowego,
- 4) opiniowanie wydawania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży,
- 5) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 6) prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, skierowanych do różnych grup zawodowych i społecznych, alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

Rozdział III

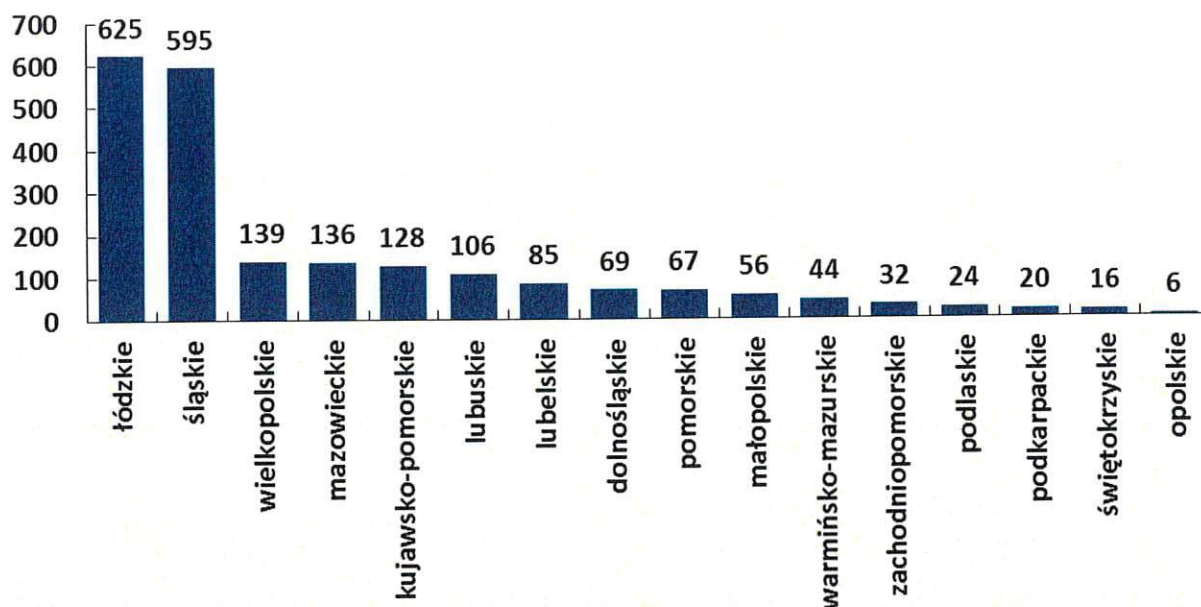
Cele w zakresie przeciwdziałania narkomanii

§ 15

Problemem wieków XX i XXI stała się w naszej cywilizacji narkomania. Wcześniej zjawisko narkomanii nigdy nie miało takiego powszechnego wymiaru ani skutków o tak poważnych konsekwencjach. W chwili obecnej borykamy się nie tylko z problemami zdrowotnymi jakie niesie za sobą uzależnienie od narkotyków, ale także z ogromem problemów społecznych. Głównymi odbiorcami zażywania środków psychoaktywnych, w tym narkotyków, stała się głównie młodzież, dla której narkotyki są najprostszym sposobem na oderwanie się od rzeczywistości, dobrą zabawą, zabiciem nudy, chwilowym zapomnieniem o kłopotach, problemach na jakie napotykają, wchodząc w dorosłe życie. Zawarte w programie działania mają na celu ograniczenie rozmiarów szkód. Z jednej strony są to działania profilaktyczne, których głównym celem jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów, z drugiej działania na rzecz rozwiązywania i zmniejszania rozmiarów aktualnie istniejących problemów. Problem „dopalaczy” (smart drugs, legal highs) w Polsce zaczął narastać w ostatnich latach. Rozwijał się na styku świata substancji legalnych i nielegalnych. „Dopalacze” oferowane są w większości krajów europejskich, a także w Internecie. Wiedza na ich temat jest wyrywkowa, zarówno w wymiarze farmakologicznym, jak społeczno-kulturowym. „Dopalacze” określić można jako preparaty zawierające w swym składzie substancje psychoaktywne nie objęte kontrolą prawną. Niektóre z nich są pochodzenia roślinnego, inne – syntetycznego.

W 2018 wprowadzono nowelizację ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Nowelizacja jest odpowiedzią na niewystarczającą skuteczność walki z dopalaczami, których zażywanie może powodować zatrucia, a nawet śmierć. Po zmianach są one traktowane na równi z narkotykami. Zaostżenia związane ze zmianą przepisów weszły w życie w dniu 01.11.2018. Jak wynika z najnowszych danych tj. *Raportu Głównego Inspektora Sanitarnego 2019 roku, dotyczącego zatruc środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną w Polsce* największy odsetek zatruc „dopalaczami” ponownie odnotowano w województwie łódzkim. Warto jednak zauważyć, że w województwie dolnośląskim liczba zatruc niestety zwiększyła się z 50 w 2018 r. do 69 w 2019 r.



Liczba zatruć Nowych Środków Psychoaktywnych /Środków Zastępczych w Polsce w 2019 r. z podziałem na województwa (źródło: Raport Głównego Inspektora Sanitarnego za 2019 rok)

§ 16

Przeciwdziałanie narkomanii obejmuje:

- 1) promocję zdrowia poprzez zwiększenie zaangażowania Rzeczypospolitej Polski w politykę narkotykową Unii Europejskiej w zakresie redukcji popytu i podaży narkotyków, jak również działania instytucji oraz organów spoza Unii Europejskiej w myśl NPZ,
- 2) prowadzenie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i zapobiegawczej oraz dofinansowanie szkolnych programów profilaktyki poprzez zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem narkotykowym,
- 3) rehabilitację i leczenie osób uzależnionych,
- 4) ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych.

§ 17

1. Celem ogólnym programu jest zmniejszenie rozmiarów istniejących już problemów związanych z narkomanią, podniesienie świadomości wśród społeczności wiejskiej oraz budowanie wsparcia dla działań na rzecz zdrowia publicznego.

2. Wymienione cele będą osiągnięte poprzez realizację następujących zadań:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem poprzez upowszechnienie informacji dotyczących adresów instytucji i miejsc, gdzie można skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej w konkretnych sytuacjach życiowych - informator, ulotki,
 - a) współpraca organizacji i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii, koordynowanie przepływu informacji między placówkami,
 - b) prowadzenie dla dzieci i młodzieży zajęć w świetlicach,

- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, w szczególności:
 - a) organizowanie badań i sondaży w szkołach, które pozwolą ocenić stan problemów związanych z uzależnieniami,
 - b) rozpowszechnianie i propagowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu narkomanii,
 - c) organizowanie szkoleń dla nauczycieli, pedagogów, policji,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii w szczególności poprzez współdziałanie ze szkołami, Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego,
 - a) organizowanie spotkań informacyjno-edukacyjnych dotyczących problematyki narkomanii, przekazywanie materiałów edukacyjnych nauczycielom i rodzicom.

Rozdział IV

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

§ 18

1. Zgodnie z art. 4 ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przysługuje miesięczne wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji w wysokości:
 - 1) Przewodniczący: 600,00 zł brutto
 - 2) Członkowie Komisji: 550,00 zł brutto,
2. Wysokość wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1 ulega obniżeniu proporcjonalnie za każdą nieobecność na posiedzeniu Komisji.
3. Przez udział w Komisji rozumie się również przeprowadzanie rozmów motywujących oraz udział w komisji kontroli i wizji w placówkach handlowych i gastronomicznych oraz innych wynikających z potrzeb Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii.
4. Wynagrodzenie będzie wypłacane na podstawie list obecności.

WÓJT
Zbigniew Tur